

snagu navedenog propisa i njegove izmjene ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona", broj: 9/10, 4/11, 6/13, 13/14, 11/15 i 6/17),

ZAKON
O VISOKOM OBRAZOVANJU
-PREČIŠĆENI TEKST-
DIO PRVI – OPĆE ODREDBE

Član 1.
(Predmet Zakona)

- (1) Ovim Zakonom uređuje se: obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, pitanja osnivanja, organizacije i finansiranja ustanova visokog obrazovanja, upravljanje ustanovama visokog obrazovanja, djelatnost i uvjeti za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, kao i druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja na teritoriji Unsko-sanskog kantona (u daljem tekstu: Kanton).
- (2) Ovaj Zakon ustanovljava principe i standarde stjecanja visokog obrazovanja na Unsko-sanskom kantonu, u skladu sa relevantnim odredbama i principima međunarodno pravnih propisa čija je država ugovornica Bosna i Hercegovina.

Član 2.
(Razvoj djelatnosti visokog obrazovanja)

- (1) Razvoj djelatnosti visokog obrazovanja vrši se u skladu sa strategijom razvoja visokog obrazovanja (u daljem tekstu: strategija razvoja) koju donosi Skupština Unsko-sanskog kantona (u daljem tekstu: Skupština), na prijedlog Vlade Unsko-sanskog kantona (u daljem tekstu: Vlada Kantona).
- (2) Strategijom razvoja utvrđuje se obim, broj i vrsta potreba za obrazovanjem određenih profila kadrova, čije obrazovanje finansira Kanton.

Član 3.
(Ciljevi visokog obrazovanja)

Visoko obrazovanje je djelatnost od posebnog interesa za Kanton i njegovi ciljevi su:

- a) ustanovljavati, razvijati, štiti i prenositi znanja i sposobnosti kroz nastavu i nastavno istraživački rad i time doprinosti razvoju sposobnosti pojedinca i društva,
- b) pružiti mogućnost građanima da u skladu sa propisima uživaju korist visokog obrazovanja,
- c) razvoj nauke i unaprjeđivanje umjetničkog stvaralaštva.

Član 4.
(Principi u visokom obrazovanju)

Visoko obrazovanje zasniva se na:

- a) akademskim slobodama, akademskoj samoupravi i autonomiji visokoškolskih ustanova,
- b) otvorenosti visokoškolskih ustanova prema javnosti,
- c) nedjeljivosti nastavnog rada i naučnog istraživanja, odnosno umjetničkog stvaralaštva,
- d) uvažavanju evropskih humanističkih i demokratskih vrijednosti, te usklađivanju s evropskim sistemom visokog obrazovanja,
- e) poštivanju ljudskih prava i građanskih sloboda, uključujući zabranu svih oblika diskriminacije,
- f) konceptu cjeloživotnog učenja i
- g) interakciji sa društvenom zajednicom i obavezi visokoškolskih ustanova da razvija društvenu odgovornost studenata i drugih članova akademske zajednice.

Član 5.
(Definicije)

U smislu ovog Zakona:

- a) "akreditacija" je niz postupaka koje treba provesti odnosno uslove osigurati koji su propisani zakonom i drugim propisima kako bi visokoškolska ustanova mogla početi izvršavati funkciju zbog koje je osnovana,
- b) "evaluacija" je ocjenjivanje i određivanje dostignutog stepena kvaliteta obrazovnog procesa

akreditirane i licencirane visokoškolske ustanove,

- c) “licenciranje” je postupak provjere ispunjenosti uslova za rad visokoškolske ustanove radi dodjele dozvole za rad (licence) i
- d) “neciklično obrazovanje” je vid obrazovanja koje zainteresiranim studentima i drugim licima omogućuje dopunsko obrazovanje putem kurseva, seminara i drugih oblika i dodjelu certifikata.

Član 6. (Akademska zajednica)

Akademsku zajednicu čine svi nastavnici, suradnici, studenti i drugi učesnici u procesu visokog obrazovanja.

Član 7. (Pristup visokom obrazovanju)

- (1) Pristup visokom obrazovanju imaju svi oni koji su završili četverogodišnju srednju školu i stekli određena zvanja ili njen ekvivalent u Bosni i Hercegovini.
- (2) Pristup visokom obrazovanju kojim se bave licencirane visokoškolske ustanove u BiH neće biti ograničen, direktno ili indirektno, prema bilo kojoj stvarnoj ili pretpostavljenoj osnovi, kao što su: spol, rasa, seksualna orijentacija, fizički ili drugi nedostatak, bračno stanje, boja kože, vjeroispovijest, političko i drugo mišljenje, nacionalno, etničko ili socijalno porijeklo, veza s nekom nacionalnom zajednicom, imovina, rođenje, starosna dob ili neki drugi status.

Član 8. (Ekvivalencija diploma)

- (1) Učenici koji su srednju školu završili u inozemstvu dokaz o završenoj školi, svjedočanstvo ili diplomu, podnose na ocjenu nadležnoj instituciji koja uzima u obzir kriterije i procedure za priznavanje stranih kvalifikacija, ustanovljene s principima Konvencije o priznavanju

kvalifikacija u visokom obrazovanju u evropskoj regiji.

- (2) Priznat će se, u pravilu, svjedočanstva ili diplome koji pokazuju nivo obrazovanja koji se suštinski ne razlikuje od obrazovanja u BiH i koji nosiocu daje pravo da se prijavi na univerzitet u datoj stranoj zemlji.
- (3) Direktora/direktoricu javne visoke škole bira senat na osnovu javnog konkursa.
- (4) Za direktora/direktoricu javne visoke škole može biti birano lice koje ispunjava uvjet za nastavnika/nastavnicu te visoke škole
- (5) Rektor / rektorica, odnosno direktor / direktorica bira se na mandat od četiri godine i može biti ponovo uzastopno samo još jednom izabran/izabrana.

Član 9. (Način pohađanja studija)

Visoko obrazovanje može se sticati redovno, vanredno, učenjem na daljinu, ili u kombinaciji ova tri načina studiranja, onako kako to predviđa statut visokoškolske ustanove.

Član 10. (Pravo na jezik)

Jezik i kultura svih konstitutivnih naroda i svake nacionalne manjine koja živi u Unsko-sanskom kantonu i Bosni i Hercegovini poštovat će se i uključivati u javnu i privatnu visokoškolsku ustanovu u skladu sa Ustavom Unsko-sanskog kantona, Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, Okvirnom konvencijom za zaštitu nacionalnih manjina.

DIO DRUGI – NADLEŽNOSTI KANTONALNIH ORGANA U OSTVARIVANJU VISOKOG OBRAZOVANJA

Član 11. (Skupština Unsko-sanskog kantona)

Skupština Unsko-sanskog kantona, u oblasti visokog obrazovanja, nadležna je da:

- a) donosi strategiju razvoja visokog obrazovanja Kantona na prijedlog Vlade Unsko-sanskog kantona,
- b) donosi Zakon o visokom obrazovanju Kantona kao i izmjene i dopune Zakona,
- c) usvaja elaborat o opravdanosti osnivanja javnih visokoškolskih ustanova,
- d) vrši imenovanje i razrješenje članova Upravnog odbora ispred osnivača,
- e) donosi akt o osnivanju, statusnim promjenama i ukidanju javnih visokoškolskih ustanova,
- f) daje saglasnost na plan razvoja javnih visokoškolskih ustanova,
- g) donosi odluku o otvaranju odjeljenja visokoškolske ustanove kao javne ustanove izvan područja Kantona,
- h) donosi Odluku o davanju saglasnosti visokoškolskim ustanovama koje imaju sjedište izvan Kantona za otvaranje odjeljenja na području Kantona i
- i) odlučuje o drugim pitanjima u oblasti visokog obrazovanja u skladu sa zakonom,
- j) daje saglasnost na statut visokoškolske ustanove.

Član 12.

(Vlada Unsko-sanskog kantona)

Vlada je nadležna da:

- a) predlaže Skupštini strategiju razvoja visokog obrazovanja Kantona,
- b) predlaže Skupštini na razmatranje i usvajanje Zakona o visokom obrazovanju u Kantonu, kao izmjene i dopune Zakona,
- c) razmatra elaborat o opravdanosti osnivanja visokoškolskih ustanova i predlaže Skupštini donošenje odluke o osnivanju javnih visokoškolskih ustanova,
- d) utvrđuje prijedlog odluke o otvaranju jedinica (dislocirana nastava) javnih visokoškolskih ustanova izvan područja Kantona,
- e) utvrđuje prijedlog odluke o davanju saglasnosti visokoškolskim

ustanovama koje imaju sjedište izvan Kantona za otvaranje odjeljenja na području Kantona,

- f) donosi odluku o broju i strukturi studenata/studentica koji se upisuju u prvu godinu za čije finansiranje osigurava sredstva iz budžeta,
- g) donosi pedagoške normative i standarde za oblast visokog obrazovanja na prijedlog Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta,
- h) donosi normative i standarde finansiranja za oblast visokog obrazovanja na prijedlog Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta,
- i) daje saglasnost na plan razvoja visokoškolskih ustanova i usaglašenost normativnih akata u pogledu usklađenosti sa važećim propisima,
- j) imenuje članove savjeta za visoko obrazovanje na prijedlog Ministarstva a u skladu sa ovim Zakonom,
- k) “predlaže članove Upravnog odbora u javnoj visokoškolskoj ustanovi “.

Član 13.

(Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona)

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta (u daljem tekstu: Ministarstvo) je nadležno da:

- a) priprema za Vladu nacrt strategije razvoja javnih visokoškolskih ustanova i prati razvoj visokog obrazovanja,
- b) priprema nacrt Zakona o visokom obrazovanju, kao i izmjene i dopune Zakona,
- c) predlaže Vladi pedagoške normative i standarde za oblast visokog obrazovanja,
- d) predlaže Vladi normative i standarde za finansiranje visokog obrazovanja,
- e) donosi rješenje o ispunjavanju uvjeta za početak rada ustanova visokog obrazovanja,
- f) daje mišljenje Vladi o elaboratu o društveno ekonomskoj opravdanosti

- osnivanja privatne visokoškolske ustanove,
- g) izrađuje elaborat o društveno ekonomskoj opravdanosti osnivanja javnih visokoškolskih ustanova na prijedlog upravnog odbora javne visokoškolske ustanove ili samoinicijativno,
 - h) vrši provjeru ispunjavanja uvjeta za rad i donosi rješenje o otklanjanju nedostataka i zabrani obavljanja djelatnosti visokog obrazovanja,
 - i) donosi rješenje o akreditaciji visokoškolske ustanove,
 - j) donosi rješenje kojim se dodjeljuje licenca visokoškolskoj ustanovi za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja,
 - k) vodi registar licenciranih ustanova visokog obrazovanja i akreditiranih studijskih programa,
 - l) donosi Pravilnik o postupku, sadržaju i načinu vođenja registra,
 - m) predlaže Vladi broj i strukturu upisa studenata/studentica javnih visokoškolskih ustanova,
 - n) vrši upravni nadzor u skladu sa zakonom,
 - o) podstiče mobilnost studenata i akademskog osoblja u okviru evropskog prostora visokog obrazovanja i na širem međunarodnom nivou,
 - p) propisuje sadržaj javnih isprava koje izdaje akreditirana i licencirana visokoškolska ustanova u skladu s ovim Zakonom,
 - r) donosi propise za ostvarivanje prava iz studentskog standarda (stipendiranje studenata i subvencioniranje smještaja i ishrane studenata),
 - s) obavlja i druge poslove utvrđene ovim Zakonom.
 - t) donosi Pravilnik o postupku akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa.

DIO TREĆI – SAVJET ZA VISOKO OBRAZOVANJE

Član 14.

(Sastav savjeta)

- (1) Savjet za visoko obrazovanje je stručno i savjetodavno tijelo koje djeluje pri Ministarstvu.
- (2) Savjet ima sedam članova: četiri iz reda uglednih naučnika, jednog predstavnika unije studenata i dva promijenjiva člana čiji izbor ovisi o tematici o kojoj se raspravlja.

Član 15.

(Nadležnost savjeta)

Savjet za visoko obrazovanje:

- a) razmatra ukupno stanje u visokom obrazovanju i predlaže mjere za njegovo poboljšanje, odnosno otklanjanje nedostataka,
- b) daje preporuke senatu, upravnom odboru i nadležnom organu vlasti za poboljšanje organizacije studija,
- c) analizira godišnji izvještaj o radu visokoškolskih ustanova i predlaže Ministarstvu mjere koje bi trebalo poduzeti,
- d) podnosi izvještaj o svom radu Vladi Unsko-sanskog kantona,
- e) donosi poslovnik o svom radu i
- f) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Član 16.

(Sadržaj akta o osnivanju)

Aktom o osnivanju savjeta uređuju se ostala pitanja a naročito imenovanje članova, dužina mandata, prestanak mandata prije isteka vremena na koje su imenovani, naknada za rad i druga pitanja.

DIO ČETVRTI – VRSTE, OSNIVANJE, ZATVARANJE, LICENCIRANJE I AKREDITACIJA VISOKOŠKOLSKE USTANOVE

Član 17.
(Vrste visokoškolskih ustanova)

- (1) Visokoškolske ustanove na Unsko-sanskom kantonu su univerziteti i visoke škole.
- (2) Univerziteti su visokoškolske ustanove koje se bave nastavnim i istraživačkim radom, koje nude akademske stepene sva tri ciklusa, s ciljevima koja unapređuju znanja, misli i školovanje na Unsko-sanskom kantonu i u Bosni i Hercegovini, obrazovni, kulturni, društveni i ekonomski razvoj, promociju demokratskog građanskog društva i postizanje najviših standarda nastave i istraživačkog rada.
- (3) Univerzitet je visokoškolska ustanova koja realizira najmanje pet različitih studijskih programa iz najmanje tri naučne oblasti: prirodne nauke, tehničke nauke, biomedicina i zdravstvo, biotehničke nauke, društvene nauke i humanističke nauke.
- (4) Visoka škola je visokoškolska ustanova koja je akreditirana za davanje diploma i stepena prvog ciklusa, s ciljevima koji uključuju pripremu i obuku pojedinaca za stručni, ekonomski i kulturni razvoj Kantona i BiH i promociju demokratskog građanskog društva, te postizanje visokih standarda nastave i učenja.
- (5) Visoka škola realizira najmanje jedan studijski program iz jedne naučne oblasti i ispunjava druge uvjete u skladu sa zakonom.

Član 18.
(Vrste ustanova)

- (1) Osnivanje visokoškolskih ustanova vrši se u skladu s ovim Zakonom i strategijom razvoja visokog obrazovanja.
- (2) Visokoškolske ustanove se osnivaju kao ustanove, a mogu biti javne i privatne.
- (3) Visokoškolsku ustanovu može osnovati domaće i strano pravno i fizičko lice u svim oblicima vlasništva.

Član 19.
(Odobrenje za rad)

- (1) Visokoškolske ustanove osnivaju se i rade u skladu s kriterijima i standardima visokog obrazovanja.
- (2) Ministarstvo utvrđuje postupak i izdaje rješenje o akreditaciji i licenciranju visokoškolske ustanove, na osnovu prethodno pribavljene preporuke Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranja kvalitete.
- (3) Žalbu protiv rješenja o poništavanju rješenja o akreditaciji podnosi se Upravnom odboru Agencije.

Član 20.
(Osnivanje javne visokoškolske ustanove)

- (1) Javnu visokoškolsku ustanovu može osnovati Kanton, samostalno ili s drugim kantonima ili drugim pravnim, odnosno fizičkim licem, kada Skupština ocijeni da za to postoji javni interes, u skladu sa strategijom i zakonom.
- (2) Prije donošenja akta o osnivanju javne visokoškolske ustanove, Skupština usvaja elaborat o opravdanosti njenog osnivanja i imenuje komisiju matičara.
- (3) Po završenom poslu komisija matičara podnosi Skupštini izvještaj o radu u roku utvrđenom aktom o imenovanju komisije.
- (4) Nakon usvajanja izvještaja od strane komisije matičara Skupština donosi akt o osnivanju visokoškolske ustanove koja se nakon toga upisuje u sudski registar.
- (5) Usvajanjem izvještaja komisija matičara prestaje s radom.

Član 21.
(Osnivanje privatne visokoškolske ustanove)

Osnivač privatne visokoškolske ustanove podnosi zahtjev za osnivanje visokoškolske ustanove Ministarstvu s elaboratom o opravdanosti njenog osnivanja.

Član 22.
(Komisija eksperata)

- (1) U slučaju da Vlada ne prihvati mišljenje Ministarstva o elaboratu o opravdanosti osnivanja privatne visokoškolske ustanove, osnivač može tražiti da sporno pitanje riješi komisija eksperata.
- (2) Komisiju eksperata imenuje Ministarstvo i čine je članovi koji nisu učestvovali u izradi elaborata o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja.
- (3) Komisija broji šest članova, po tri od strane Ministarstva i osnivača.
- (4) Troškove rada Komisije podnosi osnivač.
- (5) Na osnovu mišljenja komisije eksperata Ministarstvo donosi rješenje.

Član 23.
(Sadržaj elaborata)

Elaborat o opravdanosti osnivanja visokoškolske ustanove sadrži: ciljeve, dužinu trajanja studija, organizacione jedinice koje će biti u sastavu univerziteta, nastavne planove i okvirne nastavne programe, režim studija, stručne nazive i akademska zvanja koji se stječu po završetku studija, opće i posebne uvjete po normativima i standardima za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, finansijska sredstva potrebna za ispunjenje tih uvjeta, godišnju cijenu koštanja studija i način osiguranja finansijskih sredstava.

Član 24.
(Naziv visokoškolske ustanove)

- (1) Naziv visokoškolske ustanove određuje osnivač, u skladu s ovim Zakonom.
- (2) Visokoškolska ustanova ima svoj pečat, znak i suhi žig.

Član 25.
(Upis u sudski registar)

- (1) Visokoškolska ustanova se smatra osnovanom upisom u sudski registar.
- (2) Visokoškolska ustanova počinje s radom nakon dobijanja rješenja od Ministarstva.

Član 26.
(Uvjeti za obavljanje djelatnosti)

- (1) Visokoškolska ustanova može obavljati djelatnost visokog obrazovanja ako:
 - a) ispunjava opće i posebne uvjete po normativima i standardima visokog obrazovanja
 - b) ima u radnom odnosu sa punim radnim vremenom 1/2 od ukupnog broja nastavnika/nastavnica potrebnih za izvođenje nastave na obaveznim nastavnim predmetima za sve cikluse studija koje organizuje utvrđenim nastavnim planom i programom u slučaju univerziteta, odnosno ako ima u radnom odnosu sa punim radnim vremenom 1/3 od ukupnog broja nastavnika/nastavnica potrebnih za izvođenje nastave na obaveznim nastavnim predmetima za sve cikluse studija koje organizuje utvrđenim nastavnim planom i programom u slučaju visokih škola. Univerzitet koji nema u radnom odnosu najmanje 1/2 potrebnog broja nastavnika, a visoka škola najmanje 1/3 može se izdati odobrenje za rad pod uslovima da do kraja 2010. godine ravnomjerno zapošljavaju nastavnike do potrebnog broja i o tome izvijeste ministra,
 - c) ima nastavne planove i nastavne programe donesene u skladu s ovim Zakonom i
 - d) ima izvore i načine obezbjeđenja sredstava za rad ustanove, organiziranje i izvođenje studija i provođenje nastavnog programa u cijelosti.
- (2) U slučaju prestanka rada visokoškolske ustanove zbog oduzimanja akreditacije, licence, ili drugog razloga osnivač je obavezan na svoj trošak osigurati nastavak i dovršenje studija studentima te visokoškolske ustanove i namiriti prouzrokovanu štetu.

Član 27.
(Provjera ispunjenja uvjeta)

- (1) Ministarstvo najmanje jedanput u četiri godine vrši postupak provjere akreditacije visokoškolske ustanove, odnosno studijskog programa.
- (2) Ako Ministarstvo utvrdi da visokoškolska ustanova ne ispunjava predviđene uvjete, odredit će rok za otklanjanje utvrđenih nedostataka.
- (3) Ukoliko ne otkloni utvrđene nedostatke u ostavljenom roku visokoškolska ustanova ne može vršiti upis studenata/studentica u prvu godinu studija.
- (4) Ukoliko se u ostavljenom roku nedostaci ne otklone, Ministarstvo rješenjem zabranjuje obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja visokoškolskoj ustanovi na osnovu prethodno pribavljene preporuke Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranja kvaliteta i o tome obavještava osnivača .
- (5) Rješenje o trajnoj zabrani rada Ministarstvo dostavlja osnivaču, nadležnom sudu radi brisanja visokoškolske ustanove iz sudskog registra.
- (6) U slučaju zabrane rada visokoškolske ustanove, osnivač je dužan da zatečenim studentima omogući nastavak studija u skladu sa statutom ustanove i ovim Zakonom.

Član 28.
(Prestanak rada visokoškolske ustanove)

Visokoškolska ustanova prestaje sa radom ako:

- a) ne postoji potreba za obavljanje djelatnosti,
- b) prestanu postojati uvjeti za obavljanje djelatnosti,
- c) se odlukom suda utvrdi ništavnost upisa u sudski registar,
- d) izvrši statusne promjene,
- e) se organizira u poduzeće i
- f) ne ispunjava i druge obaveze određene zakonom ili aktom o osnivanju.

Član 29.
(Statusne promjene)

- (1) Visokoškolska ustanova može u skladu s ovim Zakonom proširiti, odnosno promijeniti djelatnost, kao i vršiti statusne promjene: spajanje, podjelu i izdvajanje.
- (2) Prije donošenja odluke o statusnoj promjeni osnivač usvaja elaborat o opravdanosti statusne promjene.
- (3) Elaborat podnosi visokoškolska ustanova.

DIO PETI – KOMISIJA MATIČARA

Član 30.
(Nadležnost komisije)

- (1) Komisiju matičara imenuje osnivač, poslije usvajanja elaborata o opravdanosti osnivanja javne visokoškolske ustanove.
- (2) Komisija matičara imenuje se iz reda kompetentnih redovnih i vanrednih profesora odgovarajućih visokoškolskih ustanova, ovisno od prirode studija i stručnog naziva koji se stječe u visokoškolskoj ustanovi koja se osniva.
- (3) Komisija matičara obavlja sljedeće poslove:
 - a) vrši pripremne radnje za osnivanje javne visokoškolske ustanove,
 - b) donosi nastavni plan i program,
 - c) donosi opći akt o pravilima studija objavljuje konkurs i vrši izbor nastavnika/nastavnica i saradnika za sve uže naučne, odnosno umjetničke oblasti ili za nastavne predmete prve i druge godine studija od kojih najmanje 1/2 u radnom odnosu sa punim radnim vremenom, izabranim u skladu sa zakonom,
 - d) predlaže broj studenata/studentica za upis u prvu godinu studija i
 - e) podnosi izvještaj osnivaču.
- (4) Bliži propis o sastavu i radu komisije iz stava (1) ovog člana, donosi ministar/ministrica Ministarstva.

**DIO ŠESTI – ORGANIZACIJA
VISOKOŠKOLSKE USTANOVE
INSTITUCIONALNA AUTONOMIJA**

Član 31.
(Organizacija visokoškolske ustanove)

- (1) Univerzitet svoju djelatnost ostvaruje preko organizacionih jedinica, utvrđenih zakonom i statutom univerziteta
- (2) Univerzitet ima svojstvo pravnog lica.
- (3) Organizacione jedinice Univerziteta nemaju svojstvo pravnog lica.
- (4) Organi organizacionih jedinica su:
 - a) nastavno-naučnovijeće, odnosno umjetničko nastavno vijeće
 - b) dekan i
 - c) organizacione jedinice mogu imati i druge organe u skladu s osnivačkim aktom i statutom.
- (5) Statutom Univerziteta se uređuje prijenos ovlaštenja s univerziteta na njegove organizacione jedinice za zastupanje u pravnom prometu i njegov pravni okvir.

Član 32.
(Akademske slobode)

Akademske slobode pripadaju svim članovima akademske zajednice, a odnose se na naučna i umjetnička istraživanja i stvaralaštvo, saradnju i udruživanje, nuđenje novih ideja i mišljenja koja su neovisna.

Član 33.
(Autonomna prava visokoškolskih ustanova)

Visokoškolske ustanove u skladu sa odredbama ovog Zakona imaju pravo:

- a) izabrati svoja upravna i rukovodna tijela, u skladu sa Zakonom i Statutom,
- b) urediti svoje strukture i aktivnosti vlastitim pravilima u skladu s ovim Zakonom, drugim važećim zakonima i svojim statutima,
- c) izabrati nastavno i drugo osoblje,
- d) primati studenta/studenticu i odrediti metode nastave i provjere znanja studenta/studentice,
- e) samostalno razvijati i primjenjivati nastavne planove i programe i istraživačke projekte,

- f) uspostavljanja raznih oblika međunarodne saradnje,
- g) propisivanja pravila studiranja i upisa studenata i
- h) na univerzitetima dodjeljivati propisana nastavna zvanja.

Član 34.
(Nepovredivost prostora)

- (1) Objekti licenciranih visokoškolskih ustanova su nepovredivi.
- (2) Bez odobrenja rektora univerziteta, direktora visoke škole ili lica koje su oni ovlastili, policija i drugi organi za gonjenje i sprečavanje krivičnih djela nemaju pristup univerzitetu ili visokoj školi.
- (3) Izuzetno, s ciljem sprječavanja krivičnih djela ili zaustavljanja izvršenja krivičnog djela, mogu se poduzeti neophodne mjere, s tim da se o poduzetim radnjama odmah obavijesti uprava univerziteta, odnosno visoke škole.

Član 35.
(Imovina visokoškolske ustanove)

- (1) Visokoškolska ustanova stiče, upravlja i koristi svoju imovinu u skladu sa zakonom. Nepokretnosti i druga imovina ustanove visokog obrazovanja osigurana od osnivača za osnivanje i rad ustanove imovina je ustanove, ako osnivačkim aktom ustanove nije drugačije određeno.
- (2) Imovina iz prethodnog stava ovog člana ne može se otuđiti bez saglasnosti osnivača, a može se koristiti samo u funkciji obavljanja djelatnosti utvrđene ovim zakonom.
- (3) Imovina stečena obavljanjem djelatnosti visokoškolske ustanove, kao i na osnovu zavještanja i poklona svojina je ustanove koja je tu imovinu stekla.
- (4) Imovina visokoškolske ustanove se amortizira u skladu sa zakonom.

Član 36.
(Institucionalna autonomija)

- (1) Svaka licencirana visokoškolska ustanova ima puni pravni subjektivitet i ovlaštenja da:
- a) raspolaze i upravlja zemljištem i zgradama koje su u njenom vlasništvu u skladu sa zakonom,
 - b) planira i upravlja sredstvima iz bilo kojeg zakonitog izvora,
 - c) određuje i ubire školarinu i druge naknade,
 - d) zapošljava osoblje,
 - e) sklapa ugovore za robe i usluge,
 - f) ustanovljava pravne odnose sa studentima,
 - g) osniva komercijalna poduzeća za obrazovne i istraživačke svrhe,
 - h) sklapa sporazume s drugim visokoškolskim institucijama u BiH i inozemstvu,
 - i) stupa u ugovorne odnose s privrednim subjektima o javno-pravnom partnerstvu i
 - j) ima druga ovlaštenja neophodna za djelotvorno obavljanje svojih funkcija.
- (2) Sva novčana sredstva dobivena iz budžeta, naplaćene školarine i novčana sredstva iz drugih izvora pripadaju visokoškolskoj ustanovi i troše se u skladu s zakonom, statutom i usvojenim finansijskim planom.

Član 37.
(Odgovornost akademske zajednice)

Akademske slobode i akademska autonomija visokoškolske ustanove uključuje i odgovornost akademske zajednice prema društvenoj zajednici.

Član 38.
(Organiziranje studija)

- (1) Svaka visokoškolska ustanova može organizirati studije samostalno, u saradnji s domaćom ili stranom ustanovom ili međunarodnom organizacijom.
- (2) U organiziranju studija iz stava (1) ovog člana, visokoškolska ustanova ima pravo da

provodi program duplih ili zajedničkih diploma.

Član 39.
(Samovrednovanje i unutrašnja ocjena kvaliteta)

- (1) Visokoškolska ustanova provodi postupak samovrednovanja i ocjene kvaliteta svojih studijskih programa i uvjeta rada i izvještaje dostavlja organu utvrđenom statutom.
- (2) Samovrednovanje se provodi kontinuirano, u skladu sa statutom.
- (3) Metode samovrednovanja se utvrđuju u zavisnosti od studijskih planova i programa, nastavne opreme, kvalifikacija akademskog osoblja, načina obavljanja nastave, procenta prolaznosti na ispitima, procenta diplomiranih stručnjaka i drugih neophodnih pokazatelja uspješnosti rada Ustanove.

Član 40.
(Vanjska ocjena kvaliteta)

Visokoškolska ustanova je obavezna da svakih pet godina pribavi ocjenu kvaliteta studijskih programa koju vrši referentna inostrana institucija, a za svaki studijski program iz nastavnog plana koji izvodi.

**DIO SEDMI – CIKLUSI I DIPLOME I
NASTAVA U VISOKOM
OBRAZOVANJU**

Član 41.
(Sloboda visokoškolske ustanove)

Visokoškolska ustanova ima slobodu da utvrđuje pravila studija, studijske programe, šeme i postupak ocjenjivanja i ispitivanja pravilima koja su transparentna, pravična i dostupna studentu/studentici.

Član 42.
(Pravila studiranja)

- (1) Detaljnija organizacija studija, trajanje studija, postupak ispitivanja i ocjenjivanja, uvjeti i postupak provođenja završnog rada, isprave o studijima i druga relevantna pitanja utvrđuju se za svaki obrazovni

ciklus pravilima studiranja koja donosi senat visokoškolske ustanove.

- (2) Visokoškolska ustanova je obavezna da prije upisa u novu školsku godinu upozna sve studente/studentice sa pravilima iz stava (1) ovog člana koja se tokom školske godine ne mogu mijenjati.

Član 43. (Organizacija studija)

- (1) Studijski programi podijeljeni su na studijske godine i semestre.
- (2) U skladu sa Evropskim kreditnim transfer sistemom (u daljem tekstu: ECTS visokoškolska) obimom studijski program iznosi 60 ECTS studijskih bodova u jednoj studijskoj godini, odnosno 30 ECTS studijskih bodova u jednom semestru.
- (3) Broj studijskih bodova za pojedini predmet određuje se prema broju sati nastave (teorijske i/ili praktične, vježbe, seminari i slično), vremenu rada studenta/studentice na samostalnim zadacima (domaći zadaci, projekti, seminarski radovi i slično), vremenu za učenje kod pripreme za provjeru znanja i ocjenjivanje (testovi, završni ispit i slično) i vremenu koje akademsko osoblje pruža kao pomoć studentu/studentici u savlađivanju potrebnog znanja. Jedan ECTS studijski bod predstavlja 25 sati ukupnog navedenog opterećenja studenta/studentice.

Član 44. (Studijske godine i semestri)

- (1) Na kraju semestra i studijske godine ovjerava se broj položenih predmeta i osvojenih ECTS studijskih bodova.
- (2) Ovjera semestra i godine obavezna je za sve studente/studentice.
- (3) Rad studenta/studentice prati se i ocjenjuje kontinuirano u toku jednog semestra.

Član 45. (Ciklusi studija)

- (1) Visoko obrazovanje se organizira u tri ciklusa:

a) prvi ciklus vodi do akademskog zvanja završenog dodiplomskog studija [the degree of Bachelor] ili ekvivalenta, stečenog nakon završene srednje škole u trajanju od četiri godine i traje tri, odnosno četiri godine, a vrednuje se sa 180 odnosno 240 ECTS bodova,

b) drugi ciklus vodi do akademskog zvanja magistra nauke odnosno struke ili ekvivalenta stečenog nakon završenog dodiplomskog studija i traje dvije ili jednu godinu, a vrednuje se sa 120 odnosno 60 ECTS bodova i to na način da u zbiru s prvim ciklusom predstavlja 300 ECTS bodova i

c) treći ciklus vodi do akademskog zvanja doktora nauka ili ekvivalenta i traje najmanje tri godine, a vrednuje se sa 180 ECTS bodova.

(2) Iz prethodnih odredbi izuzimaju se medicinsko-zdravstvene nauke u pogledu trajanja ciklusa studija.

(3) Specijalistički studij može se organizirati nakon dodiplomskog studija (prvog ciklusa obrazovanja) i traje do godinu dana.

Član 46. (Završetak ciklusa i prelazak u narednu godinu)

(1) Studij prvog ciklusa završava se polaganjem svih ispita i/ili izradom završnog rada u skladu sa studijskim programom.

(2) Student/studentica može prenijeti u narednu godinu studija unutar trajanja jednog ciklusa najviše dva predmeta.

Član 47. (Završetak studija)

(1) Završetkom stepena prvog ciklusa stječe se pravo na određenu akademsku titulu, odnosno stručno zvanje u određenoj oblasti koje je definirano Pravilnikom o korištenju akademskih titula, te stjecanju naučnih i stručnih zvanja.

(2) Završetkom stepena drugog ciklusa stječe se akademska titula i zvanje magistar/magistrica nauke ili struke za

određenu oblast, što je definirano Pravilnikom o korištenju akademskih titula, te stjecanju naučnih i stručnih zvanja.

- (3) Završetkom stepena trećeg ciklusa stječe se akademska titula i naučno zvanje doktor/doktorice nauka za određenu oblast što je definirano Pravilnikom o korištenju akademskih titula, te stjecanju naučnih i stručnih zvanja.
- (4) Izuzev zvanja koja se dodjeljuju honoris causa (počasni doktorat nauka), ne mogu se dodjeljivati nikakva druga zvanja koja nisu predviđena ovim Zakonom, odnosno Pravilnikom o korištenju akademskih titula, te stjecanju naučnih i stručnih zvanja.

Član 48. (Završni rad)

- (1) Određenim studijskim programom može biti predviđen završni rad.
- (2) Temu završnog rada student/studentica bira iz predmeta koji sadrži studijski program.

Član 49. (Diplome)

- (1) Po završetku svakog ciklusa studija studentu/studentici se izdaje diploma.
- (2) Uz diplomu studentu/studentici se izdaje i dodatak diplomi za svaki završeni ciklus studija (diploma supplement).
- (3) Diploma koju izdaje visokoškolska ustanova je javna isprava.
- (4) Uvjeti, način i postupak dodjele, odnosno opoziva ciklusa i diplome utvrđuju se statutom svake visokoškolske ustanove.

Član 50. (Sadržaj i izgled diplome)

- (1) Diplomu potpisuje direktor/direktorica, dekan/ dekanesa i rektor/rektorica.
- (2) Diploma se štampa na jednom od jezika koji su zvanični u Bosni i Hercegovini, a visokoškolska ustanova može predvidjeti štampanje diplome i na nekom od stranih jezika, što se pobliže regulira Statutom ustanove.

- (3) Diploma i dodatak diplomi mora sadržavati osnovne informacije o završenom studiju i uspjehu studenta/studentice.

Član 51. (Nastavni plan i program)

- (1) Nastava se izvodi po nastavnom planu i programu.
- (2) Nastavni predmeti su: obavezni i izborni. Obavezne nastavne predmete utvrđuje senat visokoškolske ustanove. Izborni nastavni predmeti se uvode radi proširivanja znanja iz raznih oblasti u okviru studijskog programa. Izborni nastavni predmet postaje obavezan nakon što je student izvršio izbor.
- (3) Nastavnim planom se utvrđuju nastavni predmeti, ekvivalenti ECTS krediti i ukupan broj sati predavanja, vježbi i drugih obaveza nastavnog rada.
- (4) Nastavnim programom utvrđuje se sadržaj nastavnog predmeta, način izvođenja nastave i provjera znanja i vještina, obavezni udžbenici i priručnici na osnovi kojih se vrši provjera znanja i vještina iz nastavnog predmeta.
- (5) Nastavne planove i programe I, II i III ciklusa (dodiplomskog, postdiplomskog i doktorskog) studija za sve studijske profile, kao i njihove izmjene donosi senat visokoškolske ustanove u skladu sa statutom i zakonom.
- (6) Visokoškolska ustanova je dužna osigurati efikasnu dostupnost i transparentnost nastavnih planova.
- (7) Primjenu nastavnih planova i programa prati senat visokoškolske ustanove, koji je dužan svake četiri godine od početka njihove primjene pokrenuti postupak za njihovo vrednovanje i preispitivanje.
- (8) Visokoškolske ustanove mogu izvoditi cjelokupnu ili dio nastave na nekom od stranih jezika, što se regulira statutom ustanove.

Član 52. (Trajanje akademske godine)

- (1) Nastava i provjera znanja se obavljaju u toku akademske godine.

- (2) Akademska godina se dijeli na semestre ili trimestre, što će se utvrditi nastavnim planovima i programima.
- (3) Akademska godina počinje prvog oktobra a završava 30 septembra.
- (4) Nastava u jednom semestru traje najmanje 15 (petnaest) sedmica.
- (5) Sedmični fond sati nastave za studente određuje se na osnovi kontakt sati definiranih ECTS kreditima. Maksimalno sedmično opterećenje studenta iznosi 40 (četrdeset) sati, uzimajući u obzir ukupno radno opterećenje.

Član 53.

(Izmjene studijskog programa)

Visokoškolska ustanova može da vrši samostalno izmjene studijskog programa najviše do 30 ECTS studijskih bodova u toku trajanja jednog ciklusa studija.

Član 54.

(Oblici provjere znanja)

- (1) Provjere znanja se obavljaju pismeno, usmeno i praktično. Provjera znanja je u pravilu pismena.
- (2) Pismena provjera znanja se vrši u pravilu putem testa ili pismenog rada.
- (3) Ispiti i svi oblici provjere znanja su javni.
- (4) Ispiti iz umjetničkih predmeta polažu se u pravilu komisijski.
- (5) Rezultati pismenih ispita se čuvaju do slijedeće akademske godine.

Član 55.

(Ocjenjivanje)

- (1) Ocjenjivanje se vrši dodjelom bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra i na završnom ispitu, na kojem se utvrđuje konačna ocjena.
- (2) U strukturi ukupnog broja bodova najmanje 50% bodova mora biti predviđeno za aktivnosti i provjere znanja u toku semestra.
- (3) Završni ispit se u strukturi ocjenjivanja može vrednovati sa najviše 50 % bodova.

- (4) Rokovi i termini polaganja ispita biće utvrđeni pravilnikom o polaganju ispita koji donosi senat visokoškolske ustanove.

Član 56.

(Ocjenjivanje studenta/studentice)

- (1) Uspjeh studenta/studentice na ispitu i drugim provjerama znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom usporedivim sa ECTS sistemom kako slijedi:
 - a) 10 (A) – (izuzetan uspjeh sa neznatnim greškama), nosi 95-100 osvojenih bodova,
 - b) 9 (B) – (iznad prosjeka, sa ponekom greškom), nosi 85-94 osvojenih bodova,
 - c) 8 (C) – (prosječan, sa primjetnim greškama), nosi 75-84 osvojenih bodova,
 - d) 7 (D) – (općenito dobar, ali sa značajnijim nedostacima), nosi 65-74 osvojenih bodova,
 - e) 6 (E) – (zadovoljava minimalne kriterije), nosi 60-64 osvojenih bodova i
 - f) 5 (F, FX) – (potrebno znatno više rada), ispod 60 bodova,
- (2) U slučaju da nijedan student/studentica ne postigne 95 bodova, što predstavlja donji prag za ocjenu 10, skala iz prethodnog stava može se korigirati prema najboljem postignutom uspjehu, na prvom ispitnom roku.

Član 57.

(Polaganje pred komisijom)

- (1) Student/studentica koji nije zadovoljan/zadovoljna postignutom ocjenom može u roku od 24 sata nakon saopćenja ocjene pismeno tražiti da se ispit ponovi pred komisijom. Zahtjev za ponavljanje ispita mora biti obrazložen i podnosi se dekanu/dekanesi, odnosno direktoru/direktorici visokoškolske ustanove.
- (2) Predsjednika/predsjednicu i dva člana komisije imenuje dekan/dekanesa odnosno direktor/direktorica u roku od 24 sata od primitka zahtjeva, ako ocijeni da je zahtjev

opravdan, s tim da jedan član komisije mora biti iz drugog nastavnog predmeta, a ispitivač/ispitivačica s čijom ocjenom student/studentica nije bio zadovoljan/zadovoljna ne može biti predsjednik/predsjednica komisije.

- (3) Dekan/dekanesa odnosno direktor/direktorica određuje vrijeme polaganja ispita u roku od tri dana od podnošenja zahtjeva studenta/studentice.
- (4) Pismeni ispit ili pismeni dio ispita neće se ponoviti pred komisijom, već će ga komisija ponovno ocijeniti. Komisija će ocijeniti i sve radove koje je student/studentica radio/radila u toku nastave i vježbi.
- (5) Komisija može donijeti ocjenu na bazi samo pismenog ispita i rada u toku nastave i vježbi ili obaviti i usmeni dio ispita.
- (6) Komisija donosi odluku većinom glasova.
- (7) Student/studentica može tražiti komisijski ispit iz najviše dva predmeta na kraju jednog semestra.

Član 58. (Certifikati)

- (1) Visokoškolske ustanove su ovlaštene izdavati certifikate po završetku nekikličnih vidova obrazovanja u skladu sa programom obrazovanja i odlukom senata visokoškolske ustanove.
- (2) Certifikati sadrže dobijene ECTS studijske bodove.

DIO OSMI - UPIS I STATUS STUDENTA / STUDENTICA

Član 59. (Pravo upisa)

- (1) Student/studentica ima pravo upisa na studijske programe na kojima se stječu diplome osnovnih studija kod visokoškolskih ustanova, na konkurentskoj osnovi, u skladu s rezultatima postignutim na maturalnom ispitu, odnosno na završetku srednjeg obrazovanja, u skladu sa statutom visokoškolske ustanove.

- (2) Za upis na određene programe mogu se uvesti dodatni uvjeti, u skladu sa statutom visokoškolske ustanove.

Član 60. (Pravo upisa stranih državljana)

- (1) Strani državljanin/državljanica ima pravo upisa na studijske programe u visokoškolskim ustanovama u Kantonu pod jednakim uvjetima kao državljanin/državljanica Bosne i Hercegovine, u skladu s ovim Zakonom i statutom ustanove.
- (2) Strani državljanin/državljanica sam/sama plaća troškove studija, osim ukoliko to nije za određene države drugačije definirano međunarodnim ugovorom u oblasti visokog obrazovanja.

Član 61. (Upis na specijalistički studij)

- (1) Student/studentica ima pravo upisa na studijske programe na kojima se stječu diplome specijalističkih studija kod visokoškolskih ustanova, na konkurentskoj osnovi, u skladu s rezultatima postignutim na ispitima za stjecanje diplome primijenjenih, osnovnih ili akademskih osnovnih studija, u skladu s ovim Zakonom.
- (2) Specijalistički studij je studij koji se može organizirati nakon studija prvog ciklusa obrazovanja, u trajanju do godinu dana.

Član 62. (Upis na studij II i III ciklusa)

Student/studentica ima pravo upisa na studij drugog i trećeg ciklusa, na konkurentskoj osnovi, u skladu s rezultatima postignutim na ispitima za stjecanje akademskog stepena ili njihovog ekvivalenta, u skladu s ovim Zakonom i statutom univerziteta.

Član 63.**(Stjecanje statusa studenta/studentice)**

- (1) Status studenta/studentice stječe se upisom na odgovarajući studijski program u visokoškolsku ustanovu.
- (2) Upis u prvu godinu studija vrši se na osnovu konkursa.
- (3) Pravo učešća na konkursu ima državljanin/državljanica Bosne i Hercegovine sa završenim četvrtim stepenom srednjeg obrazovanja.
- (4) Pravo učešća na konkursu ima strani državljanin/državljanica sa završenim odgovarajućim srednjim obrazovanjem, u skladu sa međunarodnim ugovorima, na osnovu izvršene nostrifikacije i u skladu sa zakonom.

Član 64.**(Prava studenta/studentica)**

- (1) Student/studentica ima pravo da:
 - a) pohađa predavanja, seminare i ostale vidove nastave organizirane u skladu s njihovim statusom,
 - b) koristi biblioteku, računarsku salu i ostale usluge koje ustanova pruža studentu/studentici,
 - c) bira i bude biran u organe ustanove, u skladu s ovim Zakonom i statutom ustanove,
 - d) ostvaruje prava iz oblasti studentskog standarda,
 - e) ostvaruje i druga prava u skladu s ovim Zakonom i statutom ustanove i
 - f) mu/joj se prizna i prenesu bodovi između akreditiranih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini.
- (2) Način ostvarivanja prava iz stava 1. ovog člana bliže se uređuje statutom visokoškolske ustanove koji sadrži odredbe koje:
 - a) osiguravaju slobodu studentima da u skladu s ovim Zakonom ispituju, testiraju stečena znanja i da nude nove ideje te kontraverzna i nepopularna mišljenja, a da se time ne izlažu opasnosti od gubitka svog statusa ili bilo koje druge privilegije koju eventualno u ustanovi uživaju,

- b) osiguravaju studentima u skladu sa zakonom, slobodu govora, organizovanja i okupljanja,
- c) štite studente od diskriminacije, kao što su: pol, rasa, seksualna orijentacija, bračni status, boja kože, vjera, jezik, političko i drugo mišljenje, nacionalno, etničko ili socijalno porijeklo, povezanost sa nekom nacionalnom zajednicom, imovina, rođenje ili bilo koji drugi status i
- d) pružaju pravične i nepristrasne mehanizme rješavanja disciplinskih pitanja koja se tiču studenata.

Član 65.**(Obaveze studenta/studentice)**

Student/studentica ima obavezu da:

- a) se posveti studijama i učestvuje u akademskim aktivnostima,
- b) poštuje pravila koja donosi ustanova i
- c) poštuje prava osoblja i drugih studenata/studentica.

Član 66.**(Posebno pravo studenta/studentice)**

- (1) Student/studentica ima posebno pravo da iskaže mišljenje o kvalitetu nastave i radu akademskog osoblja ustanove i da zbog iskazanog mišljenja ne bude sankcioniran/sankcionirana. Statut sadrži odredbe za pravično rješavanje takvih pritužbi.
- (2) Student/studentica ima pravo da osporava odluku ili radnju organa ustanove, kojom se povređuje neko od njegovih zakonom, statutom ili drugim aktom utvrđenih prava, pred nadležnim sudom.

Član 67.**(Mirovanje prava i obaveza studenta/studentice)**

- (1) Prava i obaveze studenta/studentice miruju u slučaju ostvarivanja prava na porodijsko odsustvo i u drugim opravdanim slučajevima.

- (2) Visokoškolska ustanova može studentu/studentici, na njegov/njen zahtjev, odobriti da mu/joj iz opravdanih razloga određeno vrijeme, a najduže godinu dana, miruju prava i obaveze.
- (3) Student/studentica kome/kojoj ne miruju prava i obaveze u skladu sa stavovima (1) i (2) ovog člana i koji/koja ne upiše narednu godinu studija, odnosno ne obnovi upis u istu godinu studija, izjednačava se sa studentom/studenticom koji/koja se ispisao/ispisala iz visokoškolske ustanove.

Član 68.

(Prestanak statusa studenta/studentice)

- (1) Status studenta/studentice prestaje:
 - a) završetkom studijskog programa i dobijanjem stepena za koji se školovao,
 - b) ispisom iz visokoškolske ustanove prije završetka studija,
 - c) kada student ne upiše narednu godinu studija,
 - d) kada student ne obnovi upis u istu godinu u propisanom roku, a ne miruju mu prava i obaveze i
 - e) danom pravosnažnosti izrečene mjere isključenja iz ustanove.
- (2) Okolnosti pod kojima se student/studentica može ispisati ili isključiti, kao i postupci po žalbi bliže se uređuju statutom ustanove.
- (3) Lice koje je izgubilo status studenta/studentice u javnoj, odnosno privatnoj ustanovi po osnovu stava (1) tačka e) ovog člana ima pravo žalbe upravnom odboru.
- (4) Odluka organa iz stava (3) ovog člana je konačna.

Član 69.

(Utvrđivanje broja studenata/studentica)

- (1) Visokoškolska ustanova utvrđuje broj studenata/studentica koji se upisuje na studijske programe koje organizira, koji ne može biti veći od broja utvrđenog u licenci.
- (2) U slučajevima kada je broj kvalificiranih studenata/studentica za upis veći od broja finansiranih mjesta na bilo kojem studijskom programu, studenti/studentice se

upisuju na mjesta za koje se plaća školarina, ukoliko ispunjavaju ostale kriterije za upis iz ovog Zakona, do broja utvrđenog u licenci.

- (3) Student/studentica koji plaća školarinu može dobiti javno finansirano mjesto na narednoj godini studija, ako pokaže uspjeh, u skladu sa Statutom visokoškolske ustanove, ukoliko ima prostora u okviru dozvoljene licence.
- (4) Student koji se financira iz budžeta u toku školovanja može redovno obnoviti godinu samo jedan put.

Član 70.

(Konkurs za upis)

Konkurs za upis na studijske programe u visokoškolskoj ustanovi raspisuje ustanova, u skladu s odredbama ovog Zakona i statutom.

Član 71.

(Sadržaj konkursa za upis studenata/studentica)

- (1) Konkurs za upis studenata/ studentica u prvu godinu studija visokoškolske ustanove sadrži:
 - a) broj kandidata/kandidatkinja koji će se finansirati iz budžeta Kantona,
 - b) broj kandidata/kandidatkinja koji samostalno plaćaju troškove studiranja
 - c) visinu troškova studija za studenta/studenticu koji će se finansirati iz budžeta Kantona,
 - d) osnove i mjerila za utvrđivanje redoslijeda prijema kandidata/kandidatkinje za upis,
 - e) način provjere znanja i sposobnosti kandidata/kandidatkinje za odgovarajući studij, uključujući uspjeh u srednjoj školi,
 - f) način provjere znanja i sposobnosti kandidata/kandidatkinje (prijemni ispit) za odgovarajući studij vrši se testom ili drugom pismenom formom u ovjerenom duplikatu, od čega jedna kopija ostaje visokoškolskoj ustanovi, a druga kandidatu. Ispravnost objavljenih rezultata provjere znanja

kandidat /kandidatkinja dokazuje ovjerenim duplikatom,

- g) vrijeme provjere znanja i sposobnosti kandidata / kandidatkinje za odgovarajući studij,
- h) nadležne organe i postupak zaštite prava kandidata/kandidatkinje koji nisu primljeni za upis i
- i) vrijeme upisa primljenih kandidata/kandidatkinja.

- (2) Elemente konkursa stava (1), tačka a) i b) utvrđuje Vlada, a iz tačke c), d), e), f), g), h) i i) visokoškolska ustanova. Elemente iz tačke a) i tačke b) Vlada utvrđuje na prijedlog visokoškolske ustanove, u skladu sa planom upisa studenata/studentica i u skladu sa prostornim i kadrovskim uvjetima i uvjetima opremljenosti visokoškolske ustanove, a elemente iz tačke d) utvrđuje visokoškolska ustanova u skladu sa zajedničkim osnovama i mjerilima za utvrđivanje redoslijeda prijema kandidata koje donosi univerzitet.
- (3) Konkurs za upis studenata/studentica u prvu godinu studija objavljuje visokoškolska ustanova, u dnevnoj štampi, najkasnije dva mjeseca prije početka akademske godine.
- (4) Konkurs za upis studenata/studentica u prvu godinu studija na visokoškolsku ustanovu koja nije javna ustanova obavezno sadrži elemente iz stava (1), tačke: d), e), f), g), h) i i) kao i druge elemente utvrđene statutom visokoškolske ustanove.

Član 72.

(Pravo učešća na konkurs prije nostrifikacije odnosno ekvivalencije)

- (1) Kandidat/kandidatkinja ima pravo učešća na konkursu i prije izvršene nostrifikacije, odnosno ekvivalencije svjedočanstva o završenom srednjem obrazovanju u inostranstvu na osnovi postupka u skladu sa zakonom.
- (2) Kandidat/kandidatkinja iz prethodnog stava može se upisati u prvu godinu studija, nakon izvršene nostrifikacije, odnosno ekvivalencije svjedočanstva o završenom

srednjem obrazovanju u inostranstvu, a najkasnije do početka školske godine.

Član 73.

(Ugovor o studiranju)

- (1) Student/studentica i visokoškolska ustanova zaključuju ugovor o studiranju, kojim se bliže uređuju njihova međusobna prava i obaveze.
- (2) Sadržaj ugovora iz stava 1. ovog člana utvrđuje se posebnim propisom kojeg donosi visokoškolska ustanova.

Član 74.

(Školarina)

- (1) Upravni odbor visokoškolske ustanove, uz saglasnost Ministarstva, utvrđuje školarinu koju plaćaju student/studentica u javnim ustanovama.
- (2) Školarina iz stava (1) ovog člana može se odrediti u različitoj visini, odnosno za univerzitete i druge ustanove i, u okviru njih, za različite studijske programe, zavisno od troškova za realizaciju studijskih programa.

Član 75.

(Studentski standard)

Prava iz oblasti studentskog standarda su lična i neprenosiva.

Član 76.

(Predstavničko tijelo)

- (1) Statutom visokoškolske ustanove ustanovljuje se predstavničko tijelo studenata.
- (2) Predstavničko tijelo zastupa interese studenata i daje doprinos društvenim, kulturnim, akademskim ili fizičko-rekreativnim potrebama studenata, na osnovu demokratskih principa i u skladu sa zakonom.
- (3) Studentska predstavnička tijela mogu osnovati asocijaciju studentskih predstavničkih tijela u Bosni i Hercegovini, putem kojih se ostvaruje članstvo u međunarodnim organizacijama i asocijacijama studenata.

Član 77.
(Finansijska pomoć studentskim organizacijama)

Visokoškolske ustanove imaju obavezu svake budžetske godine pružati finansijsku pomoć za osnivanje i rad studentskih organizacija, uključujući i sredstva za investicione i tekuće troškove prostora i opreme.

DIO DEVETI – AKADEMSKO OSOBLJE I AKADEMSKA ZVANJA

Član 78.
(Akademska zvanja)

- (1) Visokoškolske ustanove dodjeljuju akademska zvanja, koja mogu biti nastavna, nastavno naučna i umjetnička.
- (2) Univerzitet dodjeljuje naučno - nastavna i umjetnička zvanja i to:
 - a) redovni/redovna profesor/profesoric, a
 - b) vanredni/vanredna profesor/profesoric, a
 - c) docent/docentica,
 - d) lektor/lektorica,
 - e) viši asistent/asistentica i
 - f) asistent/asistentica.
- (3) Visoka škola dodjeljuje nastavna i umjetnička zvanja i to:
 - a) profesor/profesoric visoke škole,
 - b) predavač visoke škole i
 - c) asistent/asistentica.

Član 79.
(Izbor akademskog osoblja)

Minimalni uvjeti za izbor akademskog osoblja u naučno-nastavna zvanja na visokoškolskoj ustanovi su:

- a) asistent/asistentica: odgovarajući univerzitetski stepen sa najmanje 240 ECTS bodova i najnižom prosječnom ocjenom 8 ili 3,5,
- b) viši asistent/asistentica: stepen drugog ciklusa(magisterij),
- c) lektor: stepen drugog ciklusa (magisterij),
- d) docent/docentica: naučni stepen doktora nauka u datoj oblasti, najmanje tri naučna rada objavljena u priznatim

publikacijama, pokazane nastavničke sposobnosti,

- e) vanredni/vanredna profesor/profesoric proveden najmanje jedan izborni period u zvanju docent/docentica, te najmanje pet naučnih radova objavljenih u priznatim publikacijama, objavljena knjiga i originalni stručni uspjeh kao što je projekt, patent, ili originalna metoda, sve nakon izbora u zvanje docent/docentica, mentorstvo kandidata za stepen drugog ciklusa i
- f) redovni/redovna profesor/profesoric: proveden najmanje jedan izborni period u zvanju vanrednog profesora/profesoric, te najmanje osam naučnih radova objavljenih u priznatim publikacijama, najmanje dvije objavljene knjige sve nakon stjecanja zvanja vanrednog profesora/profesoric, mentorstvo kandidata za stepen drugog i trećeg ciklusa.

Član 80.
(Uvjeti za izbor u umjetničko-nastavna zvanja)

Minimalni uvjeti za izbor u umjetničko - nastavna zvanja u koja se bira akademsko osoblje na studijskim profilima na univerzitetu, ako je za nastavni predmet od naročitog značaja umjetnički kriterij, su:

- a) asistent/asistentica: završen stepen prvog ciklusa s najmanje 240 ECTS bodova i prosječnom ocjenom 8 ili 3,5,
- b) viši asistent/asistentica: završen stepen drugog ciklusa, odnosno stepen prvog ciklusa i javno predstavljeni oblici umjetničkog stvaralaštva,
- c) docent/docentica: završen stepen najmanje prvog ciklusa, veći broj javno predstavljenih oblika umjetničkog stvaralaštva i pokazani rezultati u nastavnom radu,
- d) vanredni/vanredna profesor/profesoric završen stepen najmanje prvog ciklusa, veći broj javno predstavljenih oblika umjetničkog stvaralaštva, priznanja za uspješno djelovanje u odgovarajućoj

oblasti umjetnosti i pokazani rezultati u nastavnom radu i

- e) redovni/redovna profesor/profesoric: završen stepen najmanje prvog ciklusa, veći broj javno predstavljanih oblika umjetničkog stvaralaštva koji su značajno doprinijeli razvoju kulture i umjetnosti i doprinos podizanju nastavnog i umjetničkog kadra.

Član 81.

(Uvjeti za izbor u nastavna zvanja na visokoj školi)

- (1) Minimalni uvjeti za izbor u nastavna zvanja na visokoj školi:
- a) asistent/asistentica: završen stepen prvog ciklusa, s najmanje prosječnom ocjenom 8 ili 3,5,
 - b) predavač/predavačica visoke škole: završen stepen drugog ciklusa i pokazana nastavna sposobnost i
 - c) profesor/profesoric visoke škole: završen stepen trećeg ciklusa i pokazana nastavna sposobnost.
- (2) Na visokoj školi nastavu mogu izvoditi i lica koja imaju zvanje redovnog/redovne profesora/ profesorice, vanrednog/vanredne profesora/profesoric i docenta/docentice, birana na Univerzitetu.

Član 82.

(Uvjeti za izbor u umjetnička zvanja na visokoj školi)

- (1) Minimalni uvjeti za izbor u umjetnička zvanja na visokoj školi:
- a) asistent/asistentica: završen stepen prvog ciklusa, s najmanje prosječnom ocjenom 8 ili 3,5,
 - b) predavač/predavačica visoke škole: završen stepen prvog ciklusa, javno predstavljeni oblici umjetničkog stvaralaštva i pokazana nastavna sposobnost i
 - c) profesor/profesoric visoke škole: završen stepen prvog ciklusa, javno predstavljeni oblici umjetničkog stvaralaštva i pokazana nastavna sposobnost.

- (2) Na visokoj školi nastavu mogu izvoditi i lica koja imaju izbor na umjetničko nastavnim predmetima na univerzitetima.

Član 83.

(Izbor u više zvanje)

Prilikom izbora u isto i više zvanje uzimaju se u obzir samo objavljeni radovi, knjige i rezultati vlastitih istraživanja u primjeni, projekti, te mentorstvo, odnosno javno predstavljeni oblici umjetničkog stvaralaštva u vremenu od posljednjeg izbora.

Član 84.

(Periodi na koje se bira akademsko osoblje)

- (1) Period na koji se bira akademsko osoblje na univerzitetu je:
- a) asistent/asistentica na period od četiri godine bez mogućnosti ponovnog reizbora,
 - b) viši/viša asistent/asistentica na period od pet godina s mogućnošću ponovnog izbora isključivo ako postigne stepen trećeg ciklusa,
 - c) lektor/lektorica na period od pet godina bez mogućnosti reizbora,
 - d) docent/docentica na period od pet godina s mogućnošću ponovnog izbora,
 - e) vanredni profesor na period od šest godina s mogućnošću ponovnog izbora i
 - f) redovni/redovna profesor/profesoric trajno.
- (2) Redovni/redovna profesor/ profesorica zaključuje ugovor o radu na neodređeno vrijeme.
- (3) Period na koje se bira akademsko osoblje na visokoj školi je:
- a) asistent/asistentica na period od četiri godine bez mogućnosti reizbora,
 - b) predavač/predavačica visoke škole na period od pet godina s mogućnošću ponovnog izbora i
 - c) profesor/profesoric visoke škole trajno.

- (4) Akademsko osoblje zaključuje ugovor o radu s visokoškolskom ustanovom na određeno vrijeme i to na period na koji je izabran.
- (5) Sticanje prava na izbor u viša zvanja (vanrednog i redovnog profesora) može se steći i prije predviđenog izbornog perioda, ukoliko kandidat ispunjava sve uvjete predviđene članom 84.ovog Zakona, s tim da kandidat mora provesti u zvanju iz kojeg se bira najmanje 50% izbornog perioda.
- (6) Period na koji se može produžiti saradnički staž:
 - a) Akademskom osoblju u zvanju asistenta/asistentice moguće je produžiti saradnički staž u trajanju od 2 godine nakon isteka postojećeg izbornog mandatnog perioda, uz uslov da su upisali drugi ili treći ciklus studija.
 - b) Akademskom osoblju u zvanju višeg asistenta/asistentice moguće je produžiti saradnički staž u trajanju od 3 godine nakon isteka postojećeg izbornog mandatnog perioda, uz uslov da su upisali treći ciklus studija ili prijavili doktorsku tezu.

Član 85.

(Javni konkurs za izbor akademskog osoblja)

Izbor akademskog osoblja u svim slučajevima se vrši javnim konkursom, u skladu sa kriterijima određenim ovim Zakonom, statutom visokoškolske ustanove i opće prihvaćenim standardima u datoj struci.

Član 86.

(Zaštita prava akademskog osoblja)

Zaštita prava akademskog i drugog osoblja visokoškolskih ustanova ostvaruje se u skladu sa statutom i drugim aktima visokoškolske ustanove. Protiv konačne odluke visokoškolske ustanove može se pokrenuti spor pred nadležnim sudom.

Član 87.

(Objavljivanje rezultata rada)

Akademsko osoblje visokoškolskih ustanova ima pravo objavljivati rezultate svog istraživačkog rada, u skladu s pravilima koje univerzitet ima u vezi s korištenjem prava na intelektualnu imovinu u korist univerziteta i poštujući prava trećih lica

Član 88.

(Stalno stručno usavršavanje)

- (1) Stalne i povremene oblike stručnog usavršavanja organizira visokoškolska ustanova.
- (2) Program stručnog usavršavanja donosi nastavno naučno vijeće unutarnjih organizacionih jedinica.
- (3) O učešću u pojedinim oblastima stručnog usavršavanja izdaju se odgovarajuća uvjerenja.

Član 89.

(Dodjela priznanja “počasni doktor nauka”)

- (1) Istaknutim naučnim, stručnim i drugim radnicima iz Bosne i Hercegovine i inozemstva, koji svojim radom i djelima unapređuju nauku, može se dodijeliti počasni doktorat nauka.
- (2) Počasni doktorat dodjeljuje visokoškolska ustanova.

Član 90.

(Uvjeti za odlazak u penziju)

- (1) Nastavnik/nastavnica se bira za užu naučnu, odnosno užu umjetničku oblast ili za nastavni predmet.
- (2) Nastavnik/nastavnica visokoškolske javne ustanove koji/koja je ispunio/ispunila uvjete za prestanak radnog odnosa zbog navršenih 65 godina života može se angažirati ugovornim radnim odnosom u dijelu poslova nastavnog i nastavno-naučnog rada do navršenih 70 godina života, ako za to postoji nastavna ili naučna potreba i ako se na konkurs ne prijavi kandidat/ kandidatkinja koji ispunjava uvjete za izbor.
- (3) Visokoškolska ustanova obavezna je raspisivati konkurs za izbor potrebnih

nastavnika/nastavnica prije početka svake akademske godine.

Član 91. (Evaluacija)

- (1) Visokoškolske ustanove su obavezne provoditi evaluaciju - anketu rada akademskog osoblja od strane studenata/studentica nakon svakog semestra, odnosno nakon svakog završenog kursa.
- (2) Evaluacijom se obavezno ocjenjuju: kvaliteta interaktivnog odnosa student/studentica nastavnik/nastavnica, kvaliteta predavanja, kvaliteta prezentiranja gradiva, odnos nastavnika/nastavnica prema studentu/studentici na provjerama znanja, dostupnost literature, obim i kvaliteta literature, eventualnih pojava primoravanja studenata/studentica na kupovinu knjige od strane predmetnog nastavnika/nastavnica, prisutnost predmetnog nastavnika/nastavnica na predavanjima i vježbama i dr.
- (3) Statutom visokoškolske ustanove bliže se određuje tačan izgled evaluacionog obrasca, način provođenja ankete, kao i posljedice za akademsko osoblje koje kontinuirano bude negativno ocjenjivano od strane studenata.

Član 92. (Ljekarski pregled)

Svi uposlenici visokoškolske ustanove moraju obaviti odgovarajući ljekarski pregled do početka svake akademske godine.

DIO DESETI – STATUT VISOKOŠKOLSKE USTANOVE

Član 93. (Statut)

- (1) Statut je osnovni akt visokoškolske ustanove kojim se uređuje organizacija, način rada, upravljanje, rukovođenje i druga pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti visokoškolske ustanove.
- (2) Statut javne visokoškolske ustanove donosi Senat, uz prethodno pribavljeno mišljenje Upravnog odbora i dobijene saglasnost Skupštine Unsko-sanskog kantona.

Član 94. (Sadržaj statuta)

Statut sadrži odredbe kojima se reguliraju slijedeća pitanja:

- a) organizacija visokoškolske ustanove,
- b) zastupanje i predstavljanje visokoškolske ustanove,
- c) izbora rukovodnih struktura, rektora/rektorice, dekana/dekanese, direktora/direktorice, Senata i drugih službenika,
- d) izbora članova upravnog odbora koje imenuje senat,
- e) organiziranje i izvođenje studija,
- f) pravila studiranja i prava studenta/studentice,
- g) izbor u nastavno-naučna i saradnička zvanja,
- h) organiziranje, način i uvjeti rada studenta/studentice predstavničkog tijela,
- i) način implementacije ECTS kreditnog sistema,
- j) akademski stepeni i diplome koje visokoškolska ustanova dodjeljuje,
- k) obaveze visokoškolske ustanove prema osnivaču,
- l) ovlaštenja visokoškolske ustanove u pravnom prometu,
- m) prava i obaveze organizacionih jedinica u pravnom prometu,
- n) statusnih promjena, obrazovanja novih organizacionih jedinica i studijskih odsjeka,
- o) ostvarivanja prihoda, upravljanja sredstvima i imovinom,
- p) organizacije naučnoistraživačkog i umjetničkog rada,
- r) smjernica za provođenje procesa i objavljivanja rezultata evaluacije i primjene njihovih zaključaka,
- s) oblika i nivoa učešća studenata u radu visokoškolske ustanove,
- t) načina izjašnjavanja i donošenja odluka po pojedinim od pitanja, kao i preciziranja odluka koje se mogu donositi tajnim glasanjem,

- u) broja članova senata i načina njihovog biranja,
- v) odgovornosti studenata/studentica i akademskog osoblja prema društvenoj zajednici i
- z) druga pitanja predviđena ovim Zakonom.

DIO JEDANAESTI – TIJELA VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA

Član 95.

(Tijela univerziteta i visoke škole)

- (1) Tijela Univerziteta su:
 - a) upravni odbor,
 - b) senat i
 - c) rektor.
- (2) Univerzitet može imati organizacione jedinice, kao što su: fakulteti, akademije, visoke škole ili naučni instituti, koje izvode nastavni, naučno-istraživački i umjetnički rad u jednoj ili više obrazovnih i naučnih oblasti.
- (3) Organizacija i nadležnosti organizacionih jedinica bliže se utvrđuju statutom univerziteta.
- (4) Tijela visoke škole su:
 - a) upravni odbor,
 - b) senat i
 - c) direktor.

Član 96.

(Upravni odbor)

- (1) Odgovornost za poslovanje visokoškolske ustanove u okviru svoje nadležnosti snosi upravni odbor.
- (2) Upravni odbor visokoškolske ustanove obavlja poslove utvrđene zakonom i statutom, a naročito:
 - a) daje mišljenje o statutu visokoškolske ustanove, te donosi opći akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i druge opće akte u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove,
 - b) donosi odluku o osnivanju drugih pravnih lica, u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove,

- c) donosi godišnji program rada visokoškolske ustanove na prijedlog senata visokoškolske ustanove i prati njegovu realizaciju,
- d) utvrđuje planove finansiranja i razvoja,
- e) donosi finansijski plan i usvaja godišnji obračun,
- f) usmjerava, kontrolira i ocjenjuje rad rektora/rektorice ili direktora/direktorice u domenu finansijskog poslovanja,
- g) rješava pitanja odnosa sa osnivačem,
- h) odlučuje o korištenju sredstava preko iznosa utvrđenog statutom visokoškolske ustanove,
- i) odlučuje o prigovoru zaposlenika/zaposlenice na odluke tijela visokoškolske ustanove koji su u prvom stepenu odlučivali o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenika/zaposlenice iz radnog odnosa,
- j) podnosi osnivaču najmanje jedanput godišnje izvještaj o poslovanju visokoškolske ustanove i
- k) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom, aktom o osnivanju i statutom visokoškolske ustanove.

Član 97.

(Sastav i imenovanje upravnog odbora)

- (1) Upravni odbor visokoškolske ustanove ima između sedam i jedanaest članova.
- (2) Osnivačkim aktom visokoškolske ustanove određuje se način izbora, broj i sastav članova upravnog odbora.
- (3) Izbor članova upravnog odbora vrši se putem konkursa.
- (4) Statutom visokoškolske ustanove urediće se sva ostala pitanja vezano za izbor članova upravnog odbora.

Član 98.
(Senat visokoškolske ustanove)

- (1) Odgovornost za akademska pitanja u visokoškolskoj ustanovi ima senat kao najviše akademsko tijelo koje čine predstavnici akademskog osoblja i studenata.
- (2) Senat visokoškolske ustanove odlučuje o svim akademskim pitanjima, a posebno:
 - a) odlučuje o pitanjima nastavne, naučne, umjetničke i stručne djelatnosti visokoškolske ustanove,
 - b) donosi statut visokoškolske ustanove uz prethodno pribavljeno mišljenje Upravnog odbora i dobijene saglasnost Skupštine Unsko-sanskog kantona,
 - c) donosi nastavne planove i nastavne programe dodiplomskog i postdiplomskog studija,
 - d) prati realizaciju razvoja visokoškolske ustanove sa stanovišta ostvarivanja nastavnog, naučno – nastavnog, umjetničkog, umjetničko – nastavnog, umjetničko – istraživačkog i stručnog rada putem analize izvještaja rukovodilaca organizacionih jedinica i na druge načine,
 - e) donosi etički kodeks u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove,
 - f) predlaže upravnom odboru godišnji program rada visokoškolske ustanove,
 - g) razmatra prijedloge organizacionih jedinica o realizaciji studija u saradnji sa domaćim i stranim visokoškolskim ustanovama koje mogu imati za rezultat izdavanje dvojnih ili zajedničkih diploma,
 - h) bira rektora/ректорicu i prorektora/proректорicu univerziteta, odnosno direktora/direкторicu visoke škole,
 - i) bira akademsko osoblje na prijedlog naučno-nastavnog vijeća, odnosno naučno-istraživačkog vijeća organizacione jedinice,
 - j) imenuje komisije u postupku stjecanja doktorata nauka,
 - k) dodjeljuje počasna zvanja profesor/profesorica emeritus

profesor/profesorica, te počasni doktor/doktorica nauka,

- l) daje inicijativu upravnom odboru za organiziranje i ukidanje fakulteta i drugih organizacionih jedinica na univerzitetu i
 - m) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonima i statutom visokoškolske ustanove.
- (3) Senat sastavlja listu od dva ili više kandidata za izbor na mjesto rektora/ректорice, direktora/direкторice i prorektora/proректорice visokoškolske ustanove, koju dostavlja na saglasnost Upravnom odboru.
 - (4) Senat visokoškolske ustanove odlučuje o akademskim pitanjima na prijedlog stručnih tijela organizacionih jedinica, kao i drugih tijela visokoškolske ustanove i predstavničkih tijela studenata.
 - (5) Najmanje 15% članova senata su studenti, predstavnici studenata iz svakog ciklusa.
 - (6) Najmanje 15% članova senata su predstavnici asistenata/asistentica, viših asistenata/asistentica i laboranata/laborantica.
 - (7) Radom senata rukovodi predsjednik koji se bira iz reda njegovih članova.
 - (8) Broj članova, sastav i način rada senata utvrđuju se statutom visokoškolske ustanove.

Član 99.
(Rektor/ректорica univerziteta i direktor/
direкторica visoke škole)

- (1) Univerzitetom rukovodi rektor, a visokom školom direktor, u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove.
- (2) rektor/ректорica univerziteta, odnosno direktor/direкторica visoke škole, za svoj rad u domenu akademskih pitanja odgovara Senatu, a u domenu rada i poslovanja Upravnom odboru.
- (3) Rektor u radu pomažu prorektori, generalni sekretar, i druga tijela utvrđena zakonom i statutom univerziteta.
- (4) Rektor/ректорica univerziteta, odnosno direktor/direкторica visoke škole, obavlja poslove utvrđene zakonom i statutom visokoškolske ustanove, a naročito:

- a) zastupa i predstavlja visokoškolsku ustanovu,
 - b) organizira i rukovodi radom univerziteta, odnosno visoke škole i odgovaran je za zakonitost rada,
 - c) donosi pojedinačne akte u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove,
 - d) predlaže opće akte u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove,
 - e) predlaže tijelima visokoškolske ustanove mjere za unapređenje rada,
 - f) predlaže upravnom odboru mjere za djelotvorno i zakonito obavljanje djelatnosti visokoškolske ustanove,
 - g) predlaže osnove planova rada i razvoja visokoškolske ustanove,
 - h) predlaže upravnom odboru unutrašnju organizaciju i sistematizaciju radnih mjesta,
 - i) izvršava odluke upravnog odbora i drugih tijela visokoškolske ustanove,
 - j) odlučuje o korištenju sredstava do iznosa utvrđenog statutom visokoškolske ustanove,
 - k) odlučuje o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenika iz radnog odnosa,
 - l) podnosi osnivaču izvještaj o finansijskom poslovanju visokoškolske ustanove,
 - m) podnosi senatu izvještaj o akademskim pitanjima na visokoškolskoj ustanovi,
 - n) naređuje izvršenje finansijskog plana,
 - o) učestvuje u radu Rektorske konferencije Bosne i Hercegovine i
 - p) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom visokoškolske ustanove.
- (5) Rektor/rektorica odnosno direktor/direktorica visoke škole, je odgovoran za poštivanje zakona i izvršavanja odluka nadležnih organa vlasti i tijela visokoškolske ustanove u obavljanju registrirane djelatnosti.
- (6) Rektor/rektorica odnosno direktor/direktorica visoke škole je obavezan poništiti odnosno obustaviti od izvršenja odluku rukovodioca organizacione jedinice ili nekog drugog tijela organizacione jedinice, ako je protivna zakonu, podzakonskim i provedbenim aktima i statutu visokoškolske ustanove i o tome obavijestiti u roku od sedam (7) dana od dana donošenja odluke senat, odnosno upravni odbor u skladu sa njihovim nadležnostima, kao i organ uprave koji vrše nadzor nad zakonitošću rada visokoškolske ustanove.
- (7) Rektor/rektorica odnosno direktor/direktorica visoke škole, je obavezan da senatu i Ministarstvu putem upravnog odbora podnese izvještaj o poslovanju visokoškolske ustanove za prethodnu studijsku godinu najkasnije do 30 – tog oktobra.
- (8) Izvještaj iz stava (8) ovog člana obavezno sadrži elemente o uspješnosti rada visokoškolske ustanove u oblasti nastavnog, naučno – nastavnog, umjetničkog, umjetničko – nastavnog, naučno – istraživačkog i finansijskog poslovanja, te ostale elemente koji se utvrđuju po obrascu koji propisuje Ministarstvo.
- (9) Rektor/rektorica i prorektor/prorektorica u toku mandata ne mogu vršiti funkciju dekana ili prodekana organizacione jedinice, kao ni člana upravnog odbora visokoškolske ustanove.

Član 100.

(Izbor rektora/rektorice, direktora/direktorice)

- (1) Rektora / rektorice odnosno direktora / direktorice visokoškolske ustanove bira i razrješava Senat, tajnim glasanjem nadpolovičnom većinom od ukupnog broja članova Senata uz prethodnu saglasnost Upravnog odbora Univerziteta.
- (2) Postupak izbora i razrješavanja, uslovi i kriteriji za izbor i razlozi razrješavanja rektora ili rektorice odnosno direktora/direktorice visokoškolske ustanove utvrđuju se osnivačkim aktom i statutom.
- (3) Za rektora/rektorice može biti izabran nastavnik u naučno nastavnom zvanju redovnog profesora/profesorice koji/koja ispunjava uvjete za to zvanje na visokoškolskoj ustanovi na kojem se prijavljuje.

- (4) Rektor/rektorica i direktor/direktorica javne visokoškolske ustanove se biraju na osnovu javnog konkursa.
- (5) Za direktora/direktoricu javne visoke škole može biti birano lice koje ispunjava uvjete za nastavnika/nastavnicu te visoke škole.
- (6) Rektor/rektorica, odnosno direktor/direktorica bira se na mandat od četiri godine i može biti ponovo uzastopno samo još jednom izabran/izabrana.

DIO DVANAESTI – FINANSIRANJE

Član 101.

(Finansiranje visokoškolskih ustanova)

- (1) Visokoškolske ustanove sa područja Unsko-sanskog kantona finansiraju se iz:
 - a) sredstava osnivača,
 - b) upisnina, školarina koju plaća student/studentica,
 - c) uplata za obavljanje intelektualnih i drugih usluga,
 - d) sredstava od izdavačke djelatnosti,
 - e) sredstava osiguranih realizacijom naučno-istraživačkog i umjetničko-istraživačkog rada, te izradom stručnih i konsultantskih projekata,
 - f) pružanjem usluga u nastavi drugim visokoškolskim institucijama,
 - g) prodaje dokumenata koji se koriste za upis (indeksi i upisni materijal) i dokumenata koji se koriste u toku studija i diplomiranja,
 - h) donacija, nasljeđa, darova i
 - i) legata, poklona i zavještanja i drugih zakonom dozvoljenih izvora.
- (2) Sredstva iz prethodnog stava upotrebljavaju se u skladu s namjenom za koju su stečena, a u skladu s Pravilnikom o raspodjeli sredstava od vlastitih prihoda, kojeg donosi Ministarstvo na prijedlog visokoškolske ustanove u skladu sa Zakonom o trezoru.

Član 101. a)

“Visokoškolske ustanove vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini sa područja Unsko-sanskog kantona finansiraju se iz Budžeta Unsko-sanskog kantona prema istim kriterijima kao i ostali fakulteti koji se finansiraju iz Budžeta Unsko-sanskog kantona”.

Član 102.

(Utvrdjivanje cijene studija)

Vlada Unsko-sanskog kantona, na osnovu normativa i standarda za visoko obrazovanje donosi instrumentarij za utvrđivanje cijene studija i kriterije za finansiranje javnih visokoškolskih ustanova, te propisuje metodologiju za raspodjelu sredstava u nastavne i istraživačke svrhe i umjetnički rad, polazeći od zacrtanog kvaliteta obrazovanja ili određenih studijskih programa koji se ostvaruju od strane tih ustanova.

Član 103.

(Samofinansiranje studenata/studentica)

- (1) Vlada na osnovu normativa i standarda za visoko obrazovanje, pored broja studenata/studentica za upis koje će finansirati iz budžeta, odobrava i broj studenata/studentica čiji studij će finansirati sam student/studentica ili drugi zainteresirani pravni ili fizički subjekti, a u skladu sa maksimalnim brojem propisanim u važećoj licenci javne ustanove.
- (2) S ciljem poboljšavanja materijalnog položaja visokoškolskih ustanova, osnivač neće ograničavati visokoškolsku ustanovu da, u skladu sa statutom, prikuplja sredstva iz drugih izvora, uključujući i sredstva od školarine za dodatna studentska mjesta u okvirima dozvoljenim licencom, pod uvjetom da to:
 - a) nema negativan utjecaj na kvalitetu obrazovanja koje se finansira iz budžeta i
 - b) ne utječe na ustanovu da obavlja svoju djelatnost bez diskriminacije po bilo kom osnovu.

- (3) Organ upravljanja i rukovođenja ustanove visokog obrazovanja odgovoran je za zakonitu i namjensku upotrebu sredstava osiguranih u skladu sa ovim Zakonom i propisanim podzakonskim aktima.

Član 104.
(Odluka o upisnini i taksama)

- (1) Upravni odbor javne visokoškolske ustanove, uz saglasnost Ministarstva, utvrđuje visinu upisnine.
- (2) Kada visokoškolska ustanova rješava u upravnom postupku (izdavanje uvjerenja, prijavni list i sl.) primjenjuje se Tarifa o administrativnim taksama.

Član 105.
(Sredstva za naučno istraživački rad)

- (1) Kanton osigurava posebna sredstva za razvoj naučno - istraživačkog i umjetničko-istraživačkog rada.
- (2) U cilju kvalitetnog osiguranja ove djelatnosti zakonom se preciziraju odgovarajuća sredstva iz budžeta Kantona, što čini dio sredstava za razvoj nauke, odnosno za razvoj naučno-istraživačkog i umjetničko-istraživačkog rada u jednoj budžetskoj godini. Ostatak potrebnih sredstava osigurava se kandidiranjem na druge izvore finansiranja naučno-istraživačkog i umjetničko-istraživačkog rada.
- (3) Visokoškolska ustanova je obavezna imenovati posebno tijelo za naučno-istraživački i umjetničko-istraživački rad koje će raspoređivati ova sredstva.
- (4) Sastav i rad posebnog tijela iz stava (3) ovog člana, te kriteriji za raspodjelu sredstava regulirati će se posebnim pravilnikom kojeg donosi upravni odbor visokoškolske ustanove na prijedlog senata. (1)
- (5) Visokoškolska ustanova je dužna koristiti ova sredstva isključivo za naučno-istraživački i umjetničko-istraživački rad na javan i transparentan način u skladu sa zakonom.
- (6) Visokoškolska ustanova je dužna o utrošku ovih sredstava redovno, a najmanje jednom godišnje podnositi izvještaj osnivaču.

**DIO TRINAESTI – EVIDENCIJA I
JAVNE ISPRAVE**

Član 106.
(Evidencija)

- (1) Ustanova visokog obrazovanja vodi: matičnu knjigu, registar, studenata/studentica, ljetopis, izvještaji o ispitima, knjige zapisnika sa sjednica: senata, nastavno-naučnog vijeća, upravnog odbora i knjigu izdatih diploma i dopuna diplome.
- (2) Matična knjiga i registar studenata/studentica i evidencija o izdatim diplomama trajno se čuva.

Član 107.
(Javne isprave)

Na osnovu podataka iz evidencije visokoškolska ustanova izdaje javne isprave. Javne isprave, u smislu ovog Zakona, su: indeks (upisnica), diploma i dodatak diplomi, uvjerenje o položenim ispitima i uvjerenje o završenim studijama i sva ostala dokumenta u skladu sa Zakonom. Bliže propise o načinu vođenja evidencije i sadržaju javnih isprava propisuje Ministarstvo.

DIO ČETRINAESTI - NADZOR

Član 108.
(Nadzor nad provođenjem zakona)

Nadzor nad provođenjem ovog Zakona vrši Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona.

Član 109.
(Inspekcijski nadzor)

Inspekcijski nadzor nad provođenjem ovog Zakona vrši inspektor za visoko obrazovanje. Za inspektora za visoko obrazovanje može biti imenovana osoba koja ima završen pravni fakultet ili nastavni fakultet (filozofski fakultet, filološki fakultet, prirodno-matematički fakultet, pedagoški fakultet) i najmanje tri godine radnog iskustva.

**DIO PETNAESTI – PRIJELAZNE
I ZAVRŠNE ODREDBE****Član 110.****(Rok za donošenje podzakonskih akata)**

- (1) Propisi za provođenje ovog Zakona donijet će se najkasnije u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.
- (2) Do donošenja propisa utvrđenih ovim Zakonom primjenjivat će se propisi koji su važili do stupanja na snagu ovog Zakona, ako nisu u suprotnosti s ovim Zakonom.

Član 110a.

- (1) Stupanjem na snagu ovog zakona zatečeni rukovodeći kadrovi na Univrzitetu u Bihaću (rektor, prorektori, dekani) imenuju se za vršioce dužnosti na period od 6 mjeseci.
- (2) Nadležni organi odnosno tijela će najkasnije u roku od mjesec dana raspisati javni konkurs za izbor rektora, prorektora i dekana u skladu sa zakonom.

Član 111.**(Primjena započelih postupaka
za izbor nastavnika)**

- (1) Postupci izbora nastavnika/ nastavnica i suradnika/suradnica započeti prije stupanja na snagu ovog zakona, okončat će se pod uvjetima, postupku i rokovima utvrđenim ranijim propisima.
- (2) Lica koja su stekla određena nastavna i stručna zvanja zadržavaju pravo njihovog korištenja u skladu sa propisima prema kojima su ih stekli. Ugovor o radu i radno-pravni status zaposlenika/zaposlenica uskladiće se sa odredbama ovog zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 112.**(Primjena započelih postupaka za studenta)**

- (1) Student/studentica upisan/upisana na višu školu ili studijski odsjek u dvogodišnjem trajanju prije stupanja na snagu ovog zakona ima pravo započeti studij nastaviti prema važećem nastavnom planu u roku utvrđenom statutom, uz ekvivalenciju prethodno

položenih ispita ECTS transfer kredita. Ekvivalenciju vrši naučno-nastavno ili umjetničko vijeće organizacione jedinice u sastavu visokoškolske ustanove.

- (2) Student/studentica upisan/upisana na dodiplomski ili postdiplomski studij na dan stupanja na snagu ovog zakona ima pravo dovršiti započeti studij prema nastavnom planu i programu koji je važio prilikom upisa u prvu godinu studija i steći odgovarajući stručni, odnosno naučni naziv prema propisima koji su vrijedili do stupanja na snagu ovog Zakona u roku utvrđenog statutom visokoškolske ustanove.
- (3) Kandidatu/kandidatkinji kojem/kojoj je na osnovi ranijih propisa odobrena tema za izradu doktorskog studija ima pravo odbrane doktorskog rada i stjecanje doktorata nauka prema propisima koji su vrijedili do stupanja na snagu ovog Zakona u roku utvrđenom statutom visokoškolske ustanove.

Član 113.**(Priznavanje zatečenih akademskih zvanja)**

- (1) Lica koja su prema propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog Zakona stekla akademsko zvanje magistra/magistrice mogu steći akademsko zvanje doktora nauka odbranom doktorskog rada prema propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog Zakona, u roku utvrđenom statutom visokoškolske ustanove.
- (2) Student/studentica čiji je postdiplomski studij drugog ciklusa za stjecanje zvanja magistra/magistrice ili ekvivalenta u toku, mogu po završetku istog steći akademsko zvanje doktora nauka na isti način i u istom roku kao i lica iz stava(1)ovog člana.

Član 114.**(Usklađivanje rada visokoškolskih ustanova
i donošenje statuta)**

- (1) Postojeće ustanove na kojima se ostvaruje visoko obrazovanje po dosadašnjim propisima, kao i druge ustanove čija je djelatnost u funkciji realizacije visokog obrazovanja dužne su da usklade svoju organizaciju, rad i opće akte s ovim Zakonom, u roku od tri (3)

mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

- (2) Do donošenja općih akata ustanova iz stava (1) ovog člana primjenjivat će se postojeći akti, ako nisu u suprotnosti s ovim Zakonom.
- (3) Danom stupanja na snagu ovog zakona Javna ustanova Univerzitet u Bihaću kao akreditirana i licencirana javna ustanova će u roku od tri (3) mjeseca donijeti statut kojim će se sve zatečene visokoškolske ustanove-članice u njenom sastavu (Javne ustanove Univerziteta u Bihaću) integrirati u Javnu ustanovu Univerzitet u Bihaću kao jedno pravno lice, čime se osigurava njihov kontinuitet kao organizacionih jedinica budućeg integriranog Univerziteta u Bihaću.

Član 115.

(Uspostava Ureda za internu reviziju)

- (1) Visokoškolska ustanova dužna je da uspostavi Ured za internu reviziju poslovanja, koji treba početi sa radom u roku od tri (3) mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.
- (2) Statutom javne ustanove bliže se određuje način i sadržaj rada Ureda za internu reviziju.

DIO ŠESNAESTI – KAZNENE ODREDBE

Član 116.

(Kazne za prekršaje odredaba Zakona)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj visokoškolska ustanova, ako:
 - a) počne sa radom i obavlja djelatnost suprotno članu 19. ovog Zakona,
 - b) primjenjuje nastavne planove i programe koji nisu licencirani u skladu s ovim Zakonom (član 51)
 - c) primi u radni odnos akademsko osoblje suprotno članu 85. ovog Zakona,
 - d) upisuje studenta/studenticu preko broja utvrđenog i članom 69. ovog Zakona i
 - e) odredi i naplati školarinu u iznosu većem od utvrđene odlukom osnivača (član 74),
- (2) Za prekršaje iz ovog člana kaznit će se odgovorno lice u visokoškolskoj ustanovi u iznosu od 500,00 KM do 1.000,00 KM.

- (3) Novčanom kaznom od 1.000,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj visokoškolska ustanova iz druge države ili entiteta (Brčko Distrikta, kantona Federacije Bosne i Hercegovine, Republika Srpska) koja na području Unsko-sanskog kantona organizira studij bez saglasnosti Ministarstva.
- (4) Za prekršaj iz prethodnog stava kaznit će odgovorna osoba u visokoškolskoj ustanovi novčanom kaznom od 500,00 KM do 1.000,00 KM.

Član 117.

(Rok za usklađivanje Zakona o univerzitetu u Bihaću s ovim zakonom)

U roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona uskladiće se odredbe Zakona o univerzitetu u Bihaću s ovim zakonom.

Član 118.

(Donošenje i stupanje na snagu prečišćenog teksta)

Službeni prečišćeni tekst Zakona o visokom obrazovanju obuhvata: Zakon o visokom obrazovanju ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona", broj: 8/09), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona", broj: 9/10), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona", broj: 4/11), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona", broj: 6/13), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona", broj: 13/14), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona", broj: 11/15) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o univerzitetu u Bihaću ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona", broj: 6/17), a u kojima je naznačen dan njihovog stupanja na snagu.

Broj: 02/2-02-1-683-6/17

27. oktobra 2017. godine

B i h a ć

Predsjedavajući komisije
za ustavna, zakonodavno pravna
i pitanja evropskih integracija
doc.dr. Albin Muslić